

ناوى تەماتە بۇ پاراستنى جوانى دەستەكانت

پىداويستىيەكان:

- ناوى تەماتە.
۲. يەك كەوچكى بچوك گلسرىن.
۳. يەك كەوچكى بچوك ناوى لىمۇ.
چۆنىتى نامادەكردىنى:
تەماتەكە جوان تىكەدەرىت، پاشان لە گەل
پىكەتەكانى تىكەل دەكرىت. لە
شوشەيەكدا ھەلدەگىرىت و دەخرىتە
سەلاجەوھ. پىويستە زياد لە دوو تا سى رۇژ
زياتر بەكار نەھىنرىت. شەوان پىش نووستن
دەستەكانتى پى مەساج بەكە، دەكرىت لە
رۇژىكدا سىجار بەكار بەئىنرىت بەپى
ئارەزووى خۇت.

جەنتاى دەست بۇ خانمانى بووك

جەنتاكان دىمەنىكى كراوھ دەبەشخىن، تەننەت
ئەگەر رەنگىكى سىپى و ناسك لە خۇرە
بگرن، ھەر شىۋاۋىك لە جوانى جەنتاكان
ھۆكارىكە بۇ ناسكى دەستى خانمان،
جەنتاكان دىمەنىكى كراوھ دەبەشخىن، ئەمەش
وادەكات كە لە گەل جوانى جلى بووك بە
رەنگە سىپىيەكەى، دىمەنىكى كراوھ بىبەشخىن،
جوانى جەنتاكان لە رەنگ و شىۋەكەيەتى،
بۇيە دەكرى سووديان لىۋە ۋەرىگرىن لە گەل
جلىبەرگى بووك، ئەمەش ۋادەكات رازاۋەتتىن
ئىكسسوار بى بۇ خانى بووك.

لە گەل ئەۋەدى مۇدەى جەنتاى دەستى
خانمانى بووك بەسەر چوۋە، كەچى خەرىكە
مۇدەكەى دەگەرىتەۋە و تەننەت دەپتەۋە
مۇدەكەى سەردەكى بۇ رۇژى ھاوسەرگىرى،
لەم لايەنەدا دەكرى سوود لە جوانى جەنتاكان
ۋەرىگرىن بۇ ئەۋەدى مۇدەكەى رازاۋە بى لە
جوانى جلىبەرگى خانى بووك، ئەمەش ۋەك
رەنگدانەۋەيەك دەپ بۇ سەرخستنى مۇدەى
جەكەكانى بووك، تەننەت بوونى جەنتاى دەست
لە دەستى خانى بووك، مايەى جوانىيەكى
ناسك و گەۋرە دەبەشخى.

مۇدەى پىلاۋى پارنە بەرز دەردەكەۋىتەۋە

چەندىن مۇدەى تايبەت بە پىلاۋە پارنە بەرزەكان، كە جىگەى جوانى و رازاۋەبى
دەبى لە گەل ۋەرزى بەھار و ھاۋىندا دەگونجىن، شىۋاۋىكى
سەرنجراكىشىيان ھەيە و مۇدەكەى بە نرخ پىشان دەدەن،
بە تايبەت لەم مۇدانەيە كە رىژەيەكى زۇر لە
پى خانمان دەردەخەن، ئەمەش دەپتە دىمەنىكى
سەرنجراكىش و كراوھ بۇ ئەۋەدى لە گەل گشت
چۆرە جەكەكاندا بگونجى، ۋاتە دەكرى لە گەل
جلىبەرگى كوردى و بىانى
بپۇشرىن.

جوانی ئیله گ له گه ن جلوبه رگی کوردی

جلوبه رگه کوردییه کان دیمه نیکی جوانیان ههیه بۆ په پیره و کوردنی جوانییه کی کوردانه و شایسته یی له مۆده کوردییه کاند، ئەمەش وادەکات که بیته هۆی جوانییه کی بهربلاو و ناسک، یه کێک له ئیکسسواره کوردییه کان بریتییه له (ئیلگه) ی سهر جلی کوردی، یان به کهوی ناسراوه و یان به سه لته ناوده بری، ئەو جله بچووکه له گه ن ئەوهی شیوهیه کی بچووکی ههیه، که چی دیمه نیکی سه رنچراکیش و کراوه ده به خشی، ته نانه ت شیوازیکی تایبته و جوان له خو ده گری.

جوانی ئیلگه یان ئیلگه ک، له دیمه نیکی ناسکدا ده رده کهوی، که له گه ن جله کوردییه که شیوازیکی تایبته به خو وه ده گری و سه رسامی بۆ جله کوردییه که ده رده خات، لێردها ده بی جوانی ئیلگه له رهنگ و شیوهی جله که بی، وه گونجاندنیک که شیوازیکی دیمه نیکی رازاوه و ناسک ده ربخات، هیمایه کیش بی بۆ جلیکی کوردی ره سه ن و له سه ره جهسته ی خانمانی کورد بگه شیته وه.

گواره بچووکان وهک مۆدهیه کی شایسته یه

ئیکسسوار جوانییه کی کراوه و رازاوه ده به خشن، له کاتیکدا گشت خانمان پیوستیان به ئیکسسواره کانه، ته نانه ت دیمه نیکی ئیکسسواره کان وادەکات که جوانییه کی سه رنچراکیش بی کاتیک ده پو شری، لێردها رۆلی جوانی گواره که وه ئیکسسوارکی سه ره کی ده پو شری، گوچکه کان به رازاوه یی و کراوه یی ده رده خهن، گواره کان تا بچوو ک و ناسک بن دیمه نیان رازاوه تر ده بی، ئەمەش به گوێره ی شیوازی گواره که ده بی، مۆده کانی گواره کان به نه خشه ده بی که شیوه ی گواره کی له سه ردا ده رده کهوی و دیمه نیکی رازاوه ش ده به خشی.

یه کێک له جوانترین دیمه نه کانی گواره کان، کاتیک شیوه ی خوارهوی گواره که به دیمه نیکی ناسک ده بی، ئەمەش وادەکات که جوانترین مۆده ی هه بی و له گه ن گشت جو ره مۆده یه کی پیست و ماکیاژی رووخسار خو ی بنو ئینت، بۆیه ده کری سوود له جوانی شیوه ی گواره بچووکه کان وهریگرین بۆ جوانی رازاندنه وه ی گوچکه ی خانمان.

رېنگە و نېللە سەپىرەكانى قۇپپە!

قۇپپە ۋەكو دەزانىن شىتېكە لاي ھەندېك لە قوتابيان بە شىتېكى خۇش دادەنرى، ھەيە قۇپپە دەكات بۇ خۇشسىيان بۇ نازايەتى و شىتانازى، يان ھەيە بۇ دەرباز بسون لە تاقىكردەنەۋە ئەو كارە دەكات، ئەو بەزمە ئەۋەك لاي خۇمان، تەننەت لە گىشت جىھان ھەيە، لە ولاتى چىن دواى ئەۋەى رېژىيەكى زۇر لە قوتابيان قۇپپە دەكەن، بە تايىبەت قوتابيانى كىچ لەۋ ولانە، بۇيە چەندىن رېنگەيان بۇ دادەنن تاۋەكو لەۋ لايەنە دوور بىكەنەۋە، يەكېك لەۋ رېنگەيانە برىتېيە لە دانانى (كارتۇننىك لەسەرى قوتابىيەكان، مەبەست لەۋە تاۋەكو كەسەكانى تەنىشت خۇيانەۋە نەبىنن، يان وايانكردوۋە كە قوتابىيە كىچەكان بە روتتى بىن بۇ ژوورى تاقىكردەنەۋە لە ترسى شارەنەۋى قۇپپەكان لەناۋ جەستەياندا)، ئەمەش بوۋە ھۇى نارەزايى كىچانى ئەۋ ولانە لە بەرامبەر ئەۋ مامەلە كىرنەى بەرامبەريان.

ھە ئېژاردنى جوانترىن چاۋ لە جىھان

ھەموو سالىك جوانترىن چاۋ ھەلدەبىژدردى، جا چاۋى ھەر كەسىك بىن، بۇ ئەۋەى نازناۋى جوانترىن چاۋى پىببەخۇشرى، ئەۋەى دەيىنن چاۋى كىچىكى ولاتى ئەفگانىستانە، كە بۇتە خاۋەن جوانترىن چاۋ، ئەۋ كىچە ناۋى (شربات جۇلا) يە و خاۋەن چاۋىكى سەۋز و گەۋرەيە، كە دىمەنىكى جوان بە چاۋەكانى دەدات و شىۋەيەكى جوانى ھەيە، بۇيە ئەۋ نازناۋەيان پىببەخۇشيوە وپراى خىزمەت نەكردنى ئەۋ كىچە بۇ چاۋەكانى، كاتىك ئەگەر ھات و ئەۋ كىچە چاۋەكانى جوان بىكات، رەنگە جوانىيەكەى زىياتر بىن.

جلوبەرگ لە گەلای دار

جلوبەرگەكان بە چەندىن شىۋەى جوان و سەپىرەۋە دروست دەكرىن، ئەمەش ھەر يەكە بە شىۋەيەكى دىيارىكراۋ كارى لەسەر دەكرى، ۋەكو دەزانىن جەلكان لە پەمۇ و قوماش دروست دەكرىن، كەچى وادىيارە رېنگەيەكى دىكەشىيان دۆزىۋەتەۋە بۇ رىستن و دروستكردنى جلوبەرگ، ئەمەش گەلای دارەكانە، ۋەك لەم وىنانە دەيىنرىن كە چۆن جلىك دروستكراۋە لە گەلای دارەكان. شىۋازى لەم جەلەش ئىستا ۋەك نمونەيەك دروست كراۋە، رەنگە لە داھاتوۋدا بىتتە جلىكى فەرمى و لە دەروە پىۋشرى، ئەۋەى سەپىرە، لە چۆننىيەتى ۋەستانى ئەۋ گەلایانەيە، كە ئەۋىش لە رېنگەى ماددەيەكى بەھىزەۋە گەلاكان لە يەكتر خىستراۋە و يەكتر دەكرىن.

گەرتىن ماسى لە كوردستان

گيانداران شىۋەيان جياوازى ھەيە لە گەل ئەوھى دىكە، چونكە ھەر يەكە بە شىۋەيەكى تايبەت دەردەكەوئ، وادىيارە لە كوردستانىش گياندارە گەوھەكان ھەن كە شىۋەيان ئەوھندە گەورەيە، لە گياندارى نا ئاسايى دەچن، ئەوھى دەيبىنن ماسىيەكى گەورەيە كە لە يەككە لە دوكانەكانى ماسى برژاندن دانرابوو، كىشى نزيكەى (۵۰) كىلوگرام دەيئ و دريژى زياتر لە مەتر و نيوپكە، شىۋەيەكى سەير و ديمەنيكى گەورەى ھەيە، ئەوھى سەير بىن كاتىنك پرسىم بۇ نرخی گۆشتەكەى كىلوئەك لە گۆشتى ئەو ماسىيە بە (۲۵) ھەزار بوو، ئەو ماسىيە زبەلاخانە زياتر لە زىيەكانى كوردستان و شارى موسل دەردەكەون، بە تايبەت لە وەرزى بەھاراند.

دانىشتن بە پارەيە

لە ھەندىك لە ولاتان خەلكانىك ھەن زۆرەي كاتەكانيان بە دانىشتن و سەيرکردنى خەلك دەبەنە سەر، بە تايبەت لە شوئە گشتىيەكان كە خەلك پييدا دەرۆن و ھاتووچۆ دەكەن، بۆيە لەلەين شارەوانى ئەو ولاتانە وەك (كەنەدا) ھەلساون بە دانانى تاميزىك لەسەر كورسىي شويئە گشتىيەكان كە كاتىك كەس نەيئ كۆمەلە دركىكى بۇ دانراو و ئەو دركانە دىننە دەروە، كە دەكرى برك پاره بخەيتە شوئى ديارى كراو بۇ ماوئەيەكى كاتى كورسىيەكە دركەكانى دەچتە خوارو و بۆت ھەيە لەسەرى دانىشى، ئەمەش بۇ ئەوھى مرؤفەكان فيرى دانىشتنى زۆر و تەمەلى نەبن!

كارىگەرتىن ديمەنەكانى بوومەلەرزە

دواى ئەو زنجيرە بوومەلەرزەيەى ولاتى ژاپۆنى گرتەو، كە ژمارەيەكى زۆر لە خەلك بى سەر و شوئى بوون، بەلام سەيرترىن ديمەنى راستەقىنە كە باشماوھى ئەو بوومەلەرزەيە بوو، بريتى بوو لە دايكىنك كە كۆرپەكەى لە باوھشى خۆى ناو و كەوتونەتە ژرر بالەخانە و زەوييەو، وەك لە وئنەكەدا دەيبىنن چۆن ديمەنيكى ھەست كارىگەرە بەئازارە و كە دايكەكە لە خەمى كۆرپەكەى دابوو ئەوھى خۆى!

زمان دريژ !

ھەندىك لە مرؤفەكان خاوەن بەھريەكى سەيرن، ئەمەش يان لە منداليەو بۆيان دروست بوو، يان لە رۆژانەى ژيانىان فيرى بوونە، زمان دريژ بەو كەسە دەگوتري كە زۆر قسە بكا، يان قسەى يىمانا بكات، كەچى ئەو كورە گەنجە بە پيچەوانەى ئەو لايەنەيە و خاوەن دريژترىن زمانە لە جىهان، (ئىك لافاتسىيە) كە كورە گەنجىكە لە ولاتى ئەمريكا دەئى، زمانى (ئىك) لە لىوئە بو دەروە نزيكەى (۱۵) سەتتيمەتر دريژ دەيئ، ئاشكراشە زمانى ھىچ كەسيك بەم شىۋەيە نىيە و نايج، ئەوھى سەيرە ئەو كورە لە گەل ئەوھى خاوەن دريژترىن زمانە، كەچى كەم قسە دەكات و بەپيچەوانەى ئەو قسەيە كە دەلئىن (زمان دريژ زۆر بلئ) يە.

كاور ۲۱/۳ - ۱۹/۴

هەواڵىكى زۆر دۆخۆشكەر دەبىستىت
كە كارىگەرى زۆرى ھەيە لەژيانت،
لەبوارى سۆزدارىيەو بەرەو پىشچوون
بەدى دەكرىت.

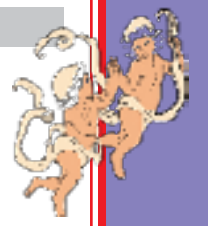
كا ۲۰/۴ - ۲۰/۵

ئاگادارىيە ئەوئى تىز بەدەر فەتتىكى زىرىنى
دەزانسى لەوانىيە داوئىك بىت كەناحەزانت بۆيان
دانابىيەتە، بەلام ئەگەر متمانەت بەخۆت بىت
دەتوانىت زال بىت بەسەر ئەو داوانەى كە
بۆيان دانابىتەو.

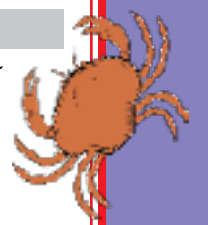
دوووانە ۲۱/۵ - ۲۰/۶

لەبوارى سۆزدارىيەو گرتەكانت وەلادەنىيت
لاپەرەيەكى سىي لەژيانتا ھەلدەدەبىتەو،
لەبەرئەوئى بەختىش لەگەلتە و سەرکەوتن
مىسۆگەر، ھەر بۆيە ئەم ماويە چالاكتر
دەبىت لەكارەكانتا.

قزۆل ۲۱/۶ - ۲۲/۷

كەسىكى نىزىك و خۆشەويستت ھەست بە بىزارى
و دلەنگى دەكات، ھەرلەيدە گفتوگۆى لەگەل
بەدى و دلئى بەدبەتەو، چونكە ئەويش بەكەلت
دئى لەكاتسى تەنگانەدا، ئەم ماويە بارى
سۆزدارىت ھەلبەز و داہەزىن بەخۆيەو دەبىتى.

شیر ۲۲/۷ - ۲۲/۸

لەبوارى كاردا بىتومىد مەبەسو خۆت مەدە
بەدەستەو، لەبىرىش نەكەى بىرى كارىگەر و
گرنىگ بىتوستى بەھەولدان و كاتسى زۆر ھەيە بۆ
تىگەبىشتن لەسەرکەوتن.

گولەگەنم ۲۲/۸ - ۲۲/۹

لەمەگەرئى ناكۆكى و گرتەكانت لەگەل
ھاوکار و برادەرەكانت گەرەتر و ناخۆشتر
بىتت، لەبوارى سۆزدارىيەو ئاگادارىيەو ئەو
ھەلانە دووبارە نەكەبىتەو كە پىشتر تى
كەوتبوى.

ئۆياماش سواری پاس دەبى

رەنگە خەلك و بىر بكنەنەو كەوا سەرۆكەكانى جىهان بە كارەكانىان سەرقالن
و تەنانەت شتى گرانبەھا نەبى بەكارى ناھىتن، ئەوئى دەبىينن (باراك
ئۆياما) يە سەرۆكى ئەمەرىكايە، كە سواری پاس بوو، ئەو پاسە تايبەتە بە
كۆشكى سىي و بۆ پىياسە كردن بەكارىدەھىتنن و تىايدا سەرۆكى ئەمەرىكا
پىشوازی لە مىوانەكانى دەكات.

يارى پىت رىزكردن

ھەرلەيدە ئەو پىتانەى ناو بازنەكان رىكبەخەى بۆ ئەوئى نارى ھونەرەندىكى كچى كوردت بۆ
دەرىجى.

ی ز ا و
وئلامى ژمارەى پىشوو (رۆژ كەرىم)

برنادشۆ (گەرە نووسەرى ئىرلەندى) دەلتى: نوكتە بچووكترىن بەشى ئەدەبىيانە!

- يەككىك دەبىوئى بانكىك بىرى، ئەچىت بۆ بانكىك و دەمانچەيەك دەر
ئەكات و ئەلئىت دەست ھەلپرن ھەموويان دەست ئەكەن بە پىكەنىن .. ئەلئىت
چىيە ؟ ئەلئىن ئاخىر ئەمە بانكى خويئە نەك ھى پارە.

***

- گىلئىك لەبازار لە داىكى ون ئەبىت ئەچىت بەدواى داىكىا بگەرئىت بە پىاوئىك
ئەلئىت خالە گىيان ئەوئە ژئىتت نەدبىوئە منى لەگەلابم؟

بۆ زانىنى ئاستى مېشك لەماوئى (۲) خولەكدا چەند جىاوازيبەك لەم دوو وئەنەيە بلۆزەو

جىاوارى وئەنە

11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

											1
											2
											3
											4
											5
											6
											7
											8
											9
											10
											11

نا: نام: كەرىم

ستوونى:

ئاسۇيى:

- 1- شاعىرىنى كوردىم - شاعىرىنى كوردىم (پ).
- 2- كچە گۇرانىيىتىنى كوردە (پ) - چىايەكى كوردستانە.
- 3- قايرۇسە كۆمىپۆتەر - نامىزىنى مۇسقىايە - دى مەن
- 4- جۇرە مەشروپىكە - شاعىرىنى كوردىم - وەك ويەك.
- 5- جۇرە نامىزىنى تەلەقۇيۇنە (پ).
- 6- سە پىتى تايىت - سە پىتى گەيارە - پىن (ت).
- 7- فەيلەسوفىكى فەرنەسى بو (پ) - شاعىرىنى كوردىم.
- 8- قارەمانىكى كوردىم (پ) - كارى تىكەلار.
- 9- دوو پىتى حوسىن - خۇم.
- 10- شارىكە لە فەلەستىن - كچە گۇرانىيىتىنى كوردە (پ).
- 11- شارىكە لە سعۇدىيە (پ) - پايتەختى ولاتىنى عەربىيە (پ).

پارچە شىئىرىك بۇ پىنكەشەن

- شەرت بىن نەو مانگەي بايەع وەرەنە گرم
 - تالە داخى تۆۋە لە برسا بىرم.
 - دايەك بە چەندەھا سال كور دەھىتى
 - كچىك بە نوکەيەك هەلى دەخەلەتتىنى

پىز ئاغاچلىق پىنكەشەن

بۇ زانىنى ناستى زىرەكيت، هەولبەدە ئەنجامى ئەم شىۋە شىكارە بدۆزىتەدە..

ئەم چوارگوشانە بە پىت پر بىكەرەو كە لە كۇتايى ناۋىكت بۇ دەردەچىت بىتوانە لە ماۋەي (5) خولەكدا ناۋەكە بدۆزىتەدە، ئەمەش وەك سوود وەرگرتن لەم ناسانكارىانەي خوارەدە:

ئاسكارى

- پىتى خانەكانى (1+2+3+4) كۆ بىكەيتەو بە ماناي (شىتەك دەپتە ھۆي باران بارىن)
- پىتى خانەكانى (6+7+8) كۆ بىكەيتەو بە ماناي (پىباو بە رىيالېكتى ئىنگىلىزى)
- پىتى خانەكانى (4+5+6+7+8) كۆ بىكەيتەو بە ماناي (گۇقارنىكى وەرزيە رۇشنىبىريە)
- پىتى خانەكانى (4+6+7+8) كۆ بىكەيتەو بە ماناي (ھەنار بە زمانى عەربى)

تەرازوو ۹/۲۲ - ۱۰/۲۲

لەبوارى سۆزدارىيەو ورتە بەرز دەپتەو و پىۋەندىيەكى نوي دەپتەستىت، لەوانەيە ئەم پىۋەندىيە نويە كارىگەرى باشى ھەيىت لەسەر ژيانەت، لەوانەشە كارىگەرى خراپى ھەيىت لەسەر ژيانەت.

دووپىشك ۱۰/۲۲ - ۱۱/۲۱

گرفتېك كەبەدەستىتەو دەنالىتى و ھۆش و بىرى لىسەندوى، چارەسەرنىكى گونجوى بۇ بلۇزەرەو ھاوسەنگى خۇت پارىزەو زوو ھەلمەچۇ، با توشى كىشەي زياتر نەبىت.

كەوان ۱۱/۲۲ - ۱۲/۲۱

لەبوارى كاردا ماندوويونست ھەندىك كەمتر دەپتەو، لەگەل ئەوئەش ھەست بە ماندوويون و ھىلاكى و بىزرى و بىى تاقتى دەكەيت، وا باشترە ھەندى: پىۋەندى كۇنت نوي بىكەيتەو.

گىسك ۱۲/۲۲ - ۱/۱۹

لايەنى سۆزدارىت گەشەيەكى خىرا بەخۇيەو دەپتەست و سۆز و خۇشەويستىەكى لەراددەدەر رووت تى دەكات، لەوانەيە دىيارىەكى بەنرخىشت بەدەست بگات لەلايەن خۇشەويستەكەتەو.

گۆزە ۱/۲۰ - ۲/۱۸

چەند كەسانىكى خراپ لەدەروورەرت ھەن ھەولبەدە لىيان دورىكەيتەو، لەبوارى خىزانىدا گشت كىشەكانت بەرەو چارەسەر بوون دەچىت، بۇيە بارى دەروونىت باشتر دەپت.

نەھەنگ ۲/۱۹ - ۲/۲۰

بارى دەروونىت بەرەو خراپى دەروات، بۇيە وا پىنويست دەكات كەمىك پشوو بدىت، ياخود گەشتىك بىكەيت و خۇت لە بىرکردنەو بە رابردوو بەدوور بگىرت.

